

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Conversatione Apostolica - A Curatoribus Animarum piè & fructuosè instituenda ; Complectens varios & solidos modos juvandi & consolandi diversorum Statuum Personas afflictas, praecipuè aegras & captivas ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

§. 1. Quid circa primum instrumentum conversationis, nempe Familiaritatem cum Deo observandum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49274](#)

uti ipsem 2. Corinth. 12. indicavit dicens: *Ego vos non gravavi, sed cum essem astutus, dolos vos capi.* Per Authoritatem imperatur, ut doctrinæ in conversatione communicatæ singularæ pondus & efficaciam habeant; id quod præclarèS Laurentius Justini de conflicto interior c. 2. indicavit dicens: *Dabis vocis tuae virtutem, si, quod suades, prius tibi cognoscari persuasissime: Validior operis, quam oris vox est.* Hinc de S. Basilio olim S. Gregorius Nazianz. in orat. dicebat: *Tonitru erat ejus Oratio, quia vita erat fulgur; unius nimis splendor, alterius incendium est.* Sed & de ipso S. Joanne Baptista Joa. 5. dicitur, quod erat lucerna ardens & lucens, ardens scilicet bonæ vitæ exemplo, lucens verò doctrinis per prædicationem communicatis. Per Benevolentiam denique obtinetur, ut & aditus facilis ad conversationem pateat, & omnia, quæ in ea præponuntur, vel aguntur, benevolè accipiantur, ex qua benevolentia totus fructus conversationis pender, ut sapienter S. Augustinus tr. 7. in Epistolam S. Joannis advertit, dum dixit; *semel breve preceptum præcipitur. Dilige, & fac, quod vis: sive taceas, dilectione taceas: sive clamis, dilectione clamas: sive emendas, dilectione emendas: sive parcas, dilectione parcas:* Radix sit intus dilectionis; non potest de ista radice non bonum existere. Quia verò horum instrumentorum usus non omnibus perspectus est, ideo proderit paucis ostendere, quomodo quodvis illorum in praxin deduci debeat.

§. I.

Quid circa primum Instrumentum Conversationis, nempe Familiaritatem cum DEO observandum sit.

I. Tria potissimum circa hoc Instrumentum observanda sunt. 1. Ut digna de illius necessitate & efficacia aestimatio concipiatur. 2. Ut sciatur, in quibus præcipue affectibus seu exercitijs consistat hæc Familiaritas. 3. Ut facilis & solida illius praxis discatur, & constanter usurpetur.

II. Et primum quidem horum caput quod atinet, scilicet, ut dignum de hac Familiaritate cum DEO aestimationem concipiatur, ante omnia certò sibi persuadere debet Operarius

rarius, conversationem & curationē Animarum opus esse diffīlimum, atq; ut SS. PP. passim prouuntiārunt, maius, quām sit ipsa mundi creatio, atq; miraculorum patratio, adeōq; non tam humanis medijs, quām divino auxilio & cooperatione procurandam, id quod fusē & solidē S. Laurentius Justinianus I. de compuncto coll. 22. ostendit sequentibus verbis: *Absque gratia administriculo quis prāsumere audeat posse facere quidquam, dicente Domino: sine me nihil potestis facere? Nam quamvis homo à se, de se aliquid boni valeret, nihil omnino valet in altero; quoniam libero quisq; utens arbitrio sue potestatis est assensum suadenti prabere. An non herba possimus veluti semina jactare, annunciarē futuram felicitatem, & aeterna supplicia? minimē tamen corda compungere, animū flectere, interiorē auditum aperire, affectum promovere, gratiam infundere. Hac solius Dei sunt, per consensum audientis & recipientis. Quemadmodum imber de calo cadens terrā inebriat, & eam germinare facit, ac dare semen serenti, & panem ad manducandum; sic & gratia cœlestis, cùm in humānū cor labitur, rigat illud devotiois dulcedine, madefacit compunctionis rore, & persancta desideria virtutum atq; bonorum operum, fecunditatem producit ad publicū, quatenus intuentes agnoscant, nō ex infructuosa arbore, sed de latente divina benedictiōis radice universa laudabilia gesta prodirē. Prorsus humanus inutilis est arboris truncus, si non intrinsecus gratia Dei operetur. Ethinc idem S. Pater ait, Apostolos, antequam exirent ad agendum cum alijs, jussos fuisse in civitate sedere, & orare, donec virtute induerentur ex alto. Sed & ipsi Apostoli Act. 6. postquam constituerunt septem Diaconos temporalia negotia tractaturos, dixerunt: *Nos vero Orationi, & Ministerio verbi instantes erimus, præmittentes scilicet Orationem, utpote à qua omnis Ministerij efficacia pendet, uti sapienter advertit S. Bernardus epist. 201. dicens: Nunc manent tria, Verbum, Exemplum, Oratio; major autem horum Oratio: namque operi & voci gratiam & efficaciam promeretur. Unde merito quivis Operarius saluberrimam do- Etrinam, quām Societas JESV suis Missionarijs Reg. 14. proponit, profundè menti insculpere deberet, quando ita loquitur: Quamquā humana media non solum spēnēda non sunt, sed etiam, cùm opus est, prudenter & religiosè adhibenda;* divinis*

divinis tamen, & nostris institutis magis proprijs precipue u-tenduntur est, in eisdem magis fidendum, orandumque Deus, ut iis omnibus det eam efficaciam, qua sit proposito fini con-sequendo necessaria. Si enim jam olim Jacob Gen. 30. cum Ra-chel ipsi dixisset: *Domihi liberos, alioquin mortar*: respon-dit: *num pro Deo ego sum, qui privavit te fructu ventris tui?* innuens generationis corporalis. Authoriem non tam hominem esse, quam Deum; quanto magis idipsum de spirituali generatione judicandum erit?

III. Porro haec familiaritas seu conjunctio cum Deo tribus praecipue officijs declaranda est. 1. Ut nullum paulò majoris momenti negotium cum proximo tractandum suscipiat, quin de eodem cum Deo conferat, ab eoque rationem & modum fructuosè illud peragendi accipiat; ita enim & zelosissimi quique Operarij suo exemplo docuerunt; & salubriter jam olim monuit pius Asceta l. 3. de imit. Christi c. 38. dum dixit: *Si etiam in omni eventu fias, non in apparentia externa, nec oculo carni lustras Christum audita, sed mox in qualibet causa intras cum Moysi in tabernaculum, ad consulendum Dominum, audies non unquam divinum responsum, & redibis instructus de multis praesentibus & futuris.* Propterea namq; Iosue & filii Israël a Gabaonitis leguntur decepti, quia os Domini prius nō interrogaverunt, sed nimium creduli dulcibus sermonibus, falsa pietate delusi sunt. Econtrario verò S. Paulus, teste S. Maximo ho. 1. de SS. Petro & Paulo, *ultra humana raptus in tertium cælum, secreta cœlestia cognovit, ut Ecclesiastum futurus Doctor inter Angelos disceret, qua inter homines predicaret.* Quem in finem præcipue meditationis sacrae Exercitium conductet; *hac enim*, teste S. Bernardo S. 1. de S. Andrea, *docet, quid desit: oratio, ne desit, obtinet; illa viam ostendit, ista deducit; meditatione deniq; agnoscimus nobis imminentia pericula, oratione evadimus.* Hinc & l. 4. de confid. c. 4. describens Eugenio Papæ, quales debeat esse Adju-tores pro juvandis animabus, inter alia ait: *Tales esse debere, qui orandi studium gerant, & usum habeant, & de omni re rationi plus fidant, quam sua industria & vel labori.* 2. Ad ean-dem Familiaritatem spectat, ut iphas etiam Personas, cum quibus ex officio vel charitate conversari debet, in precibus suis DEO assidue commendet. Sic enim in primis ipse Christus

stus

Etus S. Catharinam Senensem dialog. c. 29. monuit dicens: *Ego vos affectuosè deprecor, ut assidue me ragetis pro salute peccatorū, quorum à vobis exigo sudores, atq; lacrymosas orationes, ut eis impendam, scut opto, misericordiam gratiosam.* Sic & S. Paulus exemplo suo docuit scribens Rom. 1. *Testis est mihi Deus, cui servio in Spiritu meo in Evangelio Filii ejus, quod sine intermissione memoriam vestri facio semper in orationibus meis.* Quod ponderans S. Chrysostomus ho. 2. in Ep. ad Rom. ostendit, inquit, *hujus commodi curam sibi esse necessariam, siquidem servitutis modus hic, nempe Evangelij annuntiatio, ipsi erat comissa, cui enim hujusmodi functio delegata fuerit, huic necessarium est, perpetua cogitatione eos circumferre, qui verbum ipsum excepturi fuerint.* 3. Deniq; ad eandem familiaritatem pertinet, ut, ubi variæ difficultates in conversione cum Proximo occurrerint, animis Operarius non cadat, nec suis viribus eas superare præsumat, sed divinā opem & adjutorium magnā cum fiducia imploret, cùmque in finem sequentia Regis Josaphati 2. Paralip. c. 20. verba usurpet: *In nobis quidem non est tanta fortitudo, ut possimus huic multitudini (difficultatum) resistere, qua irruit super nos. Sed cùm ignoremus, quid agere debeamus, hoc solum habemus residus, ut oculos nostros dirigamus ad te. Sed & seipsum, & Socios suos ejusdem Regis exemplo sic exciter, & alloquatur: Nolite timere, nec pavetis hanc multitudinem, (cum qua conversari, & contra quorum vitia pugnare debetis) non est enim vestra pugna, sed DEI. Tantummodo confidenter state, & videbitis auxilium Domini super eos.*

IV. Ipsa denique hujus familiaritatis praxis in eo præcipue consistit, ut 1. purissimam semper, & ab omni paulò graviore & deliberatè admissa culpa liberam mentem habere studeat Operarius; nam ut rectè S. Joannes 1. ep. c. 3. advertit, *si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad DEVUM (familiariter cum eo agentes) & quidquid petierimus, accipiemus ab eo.* 2. Ita ab omni etiam sensuali & inordinato erga quameunque rem creatam amore abstineat; hoc enim est, quod DEUS Moysi Exod. 3. dixit: *Ne appropies huc (scilicet ad familiariter mecum agendum) Solve calceamentum (quo omnis affectus terrenus significatur) de pedibus tuis.* Nam, ut rectè dixit Thomas Kempensis 1. 2. c. 1. *frequens il-*
lis visitas

li & visitatio cum homine interno, dulcis sermocinatio, grata consolatio, multa pax, familiaritas stupenda nimis. 3. Ut omnia exercitia spiritualia ad hanc Familiaritatem pertinentia magna cum alacritate, integritate, & diligentia peragat; ut enim familiaritas inter homines per frequentem conversationem mutuam magis semper augetur, & invalescit; ita id ipsum tantò magis in conversatione familiaris cum DEO sperandum est, quanto major & præstantior est voluptas, quæ ex eadem hauriri plerumque consuevit. 4. Ut stara habeat pro secessu Spirituali, & colloquio cum D E O instituendo tempora; neque hæc ab illis negotiis facile sibi eripi permettat, sed potius sibi persuadeat, tantò se alaciorem, vegetiorēmque ad eadem negotia redditum, quanto certius sibi auxilia divina per ardentem & fiduciā insigni armatam Orationem impetrata poterit polliceri.

§. II.

Quid circa secundum Instrumentum, nempe circa Prudentiam sit observandum.

I. TRIA PRÆCIPUE CIRCA PRUDENTIAM BENE SUNT OBSERVANDA
Operatio. Primum est, ut certò sibi persuadeat, usque adeò illam esse necessariam ad Conversationem fructuosè instituendam, ut sine ea non modò nullus fructus sperandus sit, sed damna etiam gravissima sibi, aliisque accersenda timeri debeant. Id quod sapienter advertit S. Ignatius Fundator noster, teste Orlandino l. 16. n. 112. utpote qui dicere solebat, in Societate hominum genera duo esse; unum eorum, qui exstruerent solum: alterum eorum, qui simul inter exstruendum destruerent. Primum sibi genus probari, & hos esse, qui Zelo uterentur considerato, providentes, ne quam damni causam, non modò re, sed ne specie quidem darent: néve iij offenderentur, qui, si Adversarij fierent, possent nostrum in divino obsequio, & salutis publicæ studio impedire cursum; atque adeò quædam, quæ rectè alioqui fierent, omitenda ceusebat, non damni privati formidine, sed operum respectu potiorum, quia sæpe numero, dum parùm cautè quid attentatur, nec illud efficitur, & mora multis alijs obijcitur. Hinc ulterius, teste Ribadeneira l. 5. vit. c. 10. dicere solebat,